

1. Abaújdevecser, Ortás-földek (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B?

2002. május 2-án egy bronztekerceset vittek a forrói Abaúj Múzeumba. A lelet 12,5 kg súlyú. Eredeti bronzkori darab, s a találótól 10 000 Ft-ért megvásárolta a múzeum.

Helyszíni szemlét tartottunk a tárgy lelőhelyén, melyet a község belterületétől É-ra, a Csere-oldalon túl, Berti-kútjától Ny-ra, az Ortás-földek É-i oldalán, az erdő szélén, a Békás-tó és a magassági pont közti terület-sáv Ny-i végében találtunk. A terület szántó, melyen 5–10 cm-es napraforgóvetés van. Bejártuk a területet, az egész hegytető gömbölyű kavicssal borított, egy kis obszidiándarabot és egy kovadarabot találtunk.

A hitelesítő feltárást 2002. szeptember 30. és október 5. között végeztük. Támpontunk a Békás-tó és a 223,8 m magassági pont volt. A magassági ponttól É-ra, a Békás-tó felé 45 m-re húztuk az I. kutatóárkot, (10×2 m) tájolása Ny-K. Kézi erővel kezdtünk ásni, két ásónyom után üresnek bizonyult. A magassági ponttól Ny-ra 55 m-re kezdtük az É-D-i tájolású II. kutatóárkot, (90×0,40 m), mely szintén üresnek bizonyult. A III. kutatóárok a másodikra merőlegesen D-ről É felé 25,5 m-re kezdődött, Ny-K irányú, (103×0,40 m, mélysége: 1,32 m) és szintén üres volt.

Mindhárom kutatóárokra jellemző, hogy a felső humuszréteg átlag 30 cm vastag, kavicsos, alatta sárga, illetve vörös a talaj. Egykori településnek, leletnek, faszénnek nyoma sincs.

Az Ortás-földek ÉK-i részén kovarögöket találtunk, kőpengéket gyűjtöttünk, de ezek a Berti-kútja körüli neolitik telep szóródásai.¹ Neolitik leleteket találtunk terepjáráskor a Berti-kútjától K-re, a Devecseri-patak K-i partjánál, a 0125/8 hrsz. területen is.

Bronzkori lelőhelyre utaló adatunk Pesty Frigyes helynévtárából van.

Devecserben a neolitik telepek felsőbb rétegeiben olykor talált bronzkorba sorolható cserepeket Csoma József.²

Nagy Dezső fémkeresővel kutatta át a területet. Csak az Ortás-földek É-i végénél, a lejtőhöz közel talált apró bronzdarabokat, melyeket esetleg a bronzkorra datálhatunk.

B. HELLEBRANDT MAGDOLNA

2. Abony határa

(Pest megye) U, R, LT, Sza, A, Á, Kk

2002 márciusában a Nemzeti Autópálya Rt. megbízásából terepbejárást végeztünk a 4. sz. főút 76,8–94 km,

Abonyt elkerülő szakaszán. Az elkerülő út nyomvonalának abonyi, 79,5–94 km szakaszán az útépités 18 lelőhelyet érintett. Közülük három lelőhelyen gyűjtöttük az alföldi vonaldíszes kultúra leleteit (Abony 45., 49. és 60. lh.), további 3 lelőhely (Abony 39., 48., 52. lh.) kevéssé jellegzetes anyaga szintén középső újkőkori lehet. Badeni edénytöredéket Abony 60. lelőhelyen találtunk, néhány rézkori-bronzkori töredékekkel együtt. Több lelőhelyen (Abony 41., 42., 44., 50., 51., 55.) találtunk jellegtelen őskori töredékeket. Kelta kerámiát az Abony 39. lelőhelyen gyűjtöttünk. Szarmata-késő szarmata lelőhelyek Abony 39., 41., 42., 44., 48., 49., 52., 55., 62.; valószínűleg szarmata kori lelőhelyek az 53., 54. számú. Avar kori telepek az Abony 52., 53., 60. lh. Árpád-kori települések: Abony 45., 46., 48., 49., 52., 53., 55., 61. lh. Késő középkori kerámiát három lelőhelyen (Abony 44., 45., és 50.) gyűjtöttünk. A terpbejárás leletanyaga a ceglédi Kossuth Múzeumba került.

Munkatársak: dr. Simon László, Bartuczné Farkas Ildikó, Dinnyés Ágnes, Dinnyés Dóra, Fazekas László, Fodor Péter, Gera Ágnes, Tószegi Orsolya, Zoltán Péter és Zsoldos Attila.

DINNYÉS ISTVÁN

3. Acsa, Rovnya

(Pest megye) Pa

2002-ben végeztem a hitelesítő ásatást a felső paleolitik lelőhelyen. A felszíni leletkoncentráció helyén, PAS módszerrel rögzített alappontból kiindulva öt, 1×10 m-es, É-D tájolású kutatóárkot húztunk. A felszíntől számítva, néhány centiméteres eltéréssel 60–80 cm mélységben in situ helyzetben felső paleolitik települési felszínt találtunk mind az öt árokban, ami a település minimum 25×10 m-es kiterjedését bizonyítja. A települési szintet eszközök, szilánkok, okker- és faszénzemcsék jelelték. Fauna nincs. A talajtanos kutatók helyszíni megállapítása szerint a nagyon savas kémhatású talaj kedvezőtlen a csontok fosszilizációjához. A mintegy 10 cm vastagságú réteget három bontási szintben preparáltuk, hagyományosan dokumentáltuk, a leleteket beszállítottuk a Magyar Nemzeti Múzeumba. A terepet rendeztük. Az ásatás során C¹⁴ (Debrecen, ATOMKI) és okkerelemzésre mintákat gyűjtöttünk. A talajtani elemzést Ruszkiczay Zsolt fogja elvégezni, aki R. Langohr (Gent, Belgium) és Horváth Erzsébet (ELTE TTK) közreműködésével a helyszínen mintázta végig a szelvényt. Az ásatással egy időben Markó András és Péntek Attila mintákat gyűjtött a Litotékának.

T. DOBOSI VIOLA

4. Albertirsa, 4/1. lelőhely

(Pest megye) B, Sza

A 4. számú főút 56+250–56+340 km szelvényénél 2002. augusztus 1. és szeptember 12. között próbaásatást végeztünk két 1,5–2 m széles kutatóárkot húzva. A kuta-

1 CSOMA JÓZSEF: Őstörténelmi nyomok Abaújmegyében. In: Felsőmagyarországi Múzeum-egylet XI. évkönyve. Kassa, 1892.

2 Abaúj-Torna vármegye a honfoglalás előtt. In: Történelmi Közlemények Abaúj-Torna vármegye és Kassa múltjából. 1910. 1. szám, 33–48. 38–39.

CSOMA JÓZSEF: Abaúj-Torna vármegye a honfoglalás előtt. In: Történelmi Közlemények Abaúj-Torna vármegye és Kassa múltjából. 1910. 3. szám, 185–192. 189.